

اقتصاد

نبض اقتصاد

بررسی راه‌های توسعه همکاری ایران و عراق

مدیرعامل شرکت مادر تخصصی ساتکاب و دبیر کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی ایران و عراق و معاون سیاسی وزارت کشور، راه‌های توسعه روابط ایران و عراق را بررسی کردند.

مجتبی اکبری، دبیر کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی ایران وعراق درنشستی با محمدباقر خرمشاد، معاون سیاسی وزارت کشور، ضمن ارائه گزارشی در خصوص آخرین وضعیت همکاری دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های بخش خصوصی کشور باطرف‌های عراقی، در خصوص راه‌های توسعه همکاری با کشور عراق از جمله در صنعت آب و برق و تشویق و ترغیب شرکت‌های بخش خصوصی در صادرات کالا و خدمات فنی و مهندسی به کشور عراق و همچنین برنامه‌های راهبردی شرکت مادر تخصصی ساتکاب در افزایش سطح همکاری دو کشور به عنوان مسؤول ایرانی کمیسیون مشترک دو کشور بحث و گفت‌وگو کردند.

در این نشست، از سوی دبیر کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی ایران و عراق با توجه به برگزاری قریب‌الوقوع کمیته پیگیری چهارمین اجلاس کمیسیون مشترک دو کشور، نکاتی قابل ملاحظه در زمینه احداث خط راه‌آهن شلمچه-بصره، بازارچه‌های مرزی، مسائل اجتماعی، امنیتی و سیاسی منطقه مطرح شد.

در ادامه این دیدار محمدباقر خرمشاد، معاون سیاسی وزارت کشور نیز نکاتی را در رابطه با همکاری‌ها و حمایت‌های وزارت کشور و استانداری استان‌های مرزی در حوزه‌های سیاسی، امنیتی و اقتصادی از برنامه‌های کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و عراق مطرح کرد.

جزئیات طرح بنزین در کیش و قشم

طی روزهای اخیر اعلام شد دولت برای اجرای طرح یارانه بنزین قرار است ابتدا در کیش و قشم به عنوان طرح آزمایشی اقدام کند که طی آن سهمیه بنزین در اختیار تمام افراد با کد ملی قرار بگیرد و دیگر بنزین سهمیه‌ای مختص افراد دارای خودرو نیست.

رئیس سازمان منطقه آزاد قشم با اعلام این‌که طرح جدید یارانه بنزین ابتدا در کیش آغاز و در ادامه در قشم در یک دوره یک ماهه اجرایی خواهد شد، گفت:این‌موضوع بعد از ارزیابی و انجام بررسی‌ها در کل کشور اجرایی می‌شود و سهمیه ۵لیتری واریزی هم امکان استفاده دارد و هم قابلیت فروش به نرخ آزاد.

افشارفتح‌اللهی، رئیس منطقه آزاد قشم اعلام کرد مقرر شده به هر کد ملی ۱۵ لیتر بنزین اختصاص پیدا کند و یک خانوار چهار نفره ۶۰ لیتر سهمیه بنزین دارند که می‌توانند از این ۱۵ لیتر با نرخ ۱۵۰۰ تومان برای خودرو استفاده کنند یا این‌که آن را به نرخ آزاد ۳۰۰۰تومان بفروشند.

وی با بیان این‌که در این طرح قیمت بین ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰ تومان خواهد بود، تصریح کرد: بنزین در این طرح گران نمی‌شود و در همین سقف قیمت متغیر خواهد بود. در مورد نحوه فروش سهمیه اطلاع دقیقی در دسترس نیست و دستگاه‌های مربوط از جمله بانک مرکزی و وزارت نفت می‌توانند در مورد آن توضیح دهند. به گفته وی در حال حاضر حدود ۱۶۷هزار نفر ساکن جزیره قشم هستند که به‌ازای کد ملی، واریز سهمیه به حساب سرپرست خانوار انجام خواهد شد.

می‌شود، جز يك مورد آن همه دوره کارنس ۴۸ ساعته دارند؛ یعنی بعد از ۴۸ ساعت دیگر در محصول باقی نمی‌مانند و این سموم مورد تایید اتحادیه اروپا هستند. متأسفانه برخی علاقه دارند با ایجاد جو روانی از شرایط سوءاستفاده کنند، فلفل‌ها را با قیمت پایین خریداری و به کشورهای دیگر صادر کنند.

واردات قانونی

آمارها حاکی است که میزان واردات رسمی سیگار به کشور بسیار ناچیز بوده است به طوری که لطیفی، سخنگوی سازمان گمرک نیز بر این ادعا صحه گذاشته و گفته در شش ماهه نخست سال جاری تنها ۶۰۰ دلار سیگار از مبادی رسمی و گمرکات وارد کشور شده است.

آمارهای مختلفی از سوی متولیان و نهادهای مرتبط با سیگار در رسانه‌ها مطرح می‌شود، طوری که آخرین آمارهای سال گذشته حکایت از آن داشت ۱۰میلیارد نخ سیگار قاچاق در کشور وجود دارد، حال آن‌که محمدرضا تاجدار، رئیس انجمن تولیدکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان محصولات دخانی در گفت‌وگو با جام‌جم میزان قاچاق سیگار به کشور را ۲۰میلیارد نخ عنوان کرد و گفت؛ در حال حاضر برآوردها نشان می‌دهد که ۲۰ میلیارد نخ سیگار قاچاق به کشور وارد می‌شود که بخشی عظیمی از آن مربوط به سیگار مارلبورو است و باقی آن مربوط به برندهای دیگر است.

قاچاق این کالا به کشور و ساماندهی زنجیره تامین و توزیع آن در نظر گرفته‌شد، با این حال پس از نزدیک به پنج سال این طرح در سال گذشته با همکاری ستاد قاچاق کالا و ارز و وزارت صمت رنگ رسمیت به خود گرفت. در این طرح قرار بود فرآیندهای تولید، فروش و توزیع سیگار به طور سیستمی در سامانه‌های الکترونیک به ثبت برسد تا کالای قاچاق از غیرقاچاق و قانونی جدا شده و قابلیت ردیابی داشته‌باشد. ولی آنچه به نظر می‌رسد این است که برای موفقیت این طرح نباید تا تکمیل کامل سامانه جامع تجارت و رفع اشکالات اولیه آن به انتظار نشست. با این حال برای کنترل قاچاق سیگار به کشور راهکارهای مختلفی توسط نهادهای مربوط مطرح شده است، از این رو با بهره‌گیری از تجربیات موفق جهانی و کاهش یا ثبات قیمت سیگار می‌توان به این مهم نائل شد.

در همین خصوص محمدرضا تاجدار، رئیس هیات مدیره انجمن محصولات دخانی به جام جم گفت: تحقیقی در ۷۱کشور جهان روی سیگار و مصرف آن انجام شده که این تحقیق به این نتیجه‌گیری ختم شده است که اگر قیمت سیگار در کشوری ۱۰ درصد افزایش یابد بدون شک این امر ۷ درصد تجارت غیرقانونی و قاچاق سیگار را افزایش خواهد داد. وی افزود: اگر مالیات و عوارض سیگار را با اصول صحیح افزایش ندھیم به قاچاق سیگار در کشور کمک کرده‌ایم، به‌صورتی که یکی از اصلی‌ترین راهکارهای کاهش سیگار قاچاق اتخاذ تصمیماتی اقتصادی در داخل کشور برای فشار بر قاچاقچیان است.

این‌مقام صنفی عنوان کرد: از طرف دیگر باید اشراف نظامی، امنیتی و اطلاعاتی داشته‌باشیم و در کنار آن پروتکل‌های دوجانبه‌ای با کشورهای مبدا قاچاق خصوصا امارات، عراق و عمان امضا کرده تا اجازه ورود سیگار قاچاق به کشور داده نشود.

تاجدار همچنین با اشاره به ورود برخی برندها از مبادی غیررسمی به کشور بدون برنامه‌ریزی برای مدیریت آن، اظهار کرد: جداسازی مرکز دخانیات از وزارت صنعت منجر به محدودیت در ثبت سفارش و صدور مجوز خواهد‌شد که تامین‌نشدن به موقع مواد اولیه یکی از مشکلات پیش‌رو خواهد بود.

به گفته تاجدار، تامین‌نشدن به موقع مواد اولیه در آینده نزدیک موجب کاهش عرضه و در نهایت افزایش قیمت خواهد شد که همین افزایش قیمت به منزله جایگزین کردن کالای قاچاق و جعلی به جای کالای قانونی است.

عزیزان‌مان در مناطق محروم هم بهتر شود، این از نکات اصلی است که در بودجه مورد توجه است.

وی بحث اصلاح نظام پرداخت یارانه‌ها را یک مساله بسیار مهم در لایحه بودجه برشمرد و تصریح کرد: یکی از موضوعات مهم که در بودجه ۱۴۰۱ هم در بررسی کلیات و هم در بررسی جزئیات وقت زیادی را به خود اختصاص خواهد داد و از موضوعات چالشی مجلس خواهد بود، ساماندهی جدید یارانه‌هاست. دولت می‌خواهد نظام یارانه‌ها را درخصوص کالاهای اساسی در بودجه ۱۴۰۱ بازنگری و ساماندهی کند و در اینجا نکته خوبی که دارد نظام یارانه‌ها را می‌خواهد ریالی کند به‌جای حالت کنونی که ارزی است و به‌جای یارانه غیرمستقیم و پنهان، آن را مستقیم توزیع کند تا هم از قاچاق گرفته شود هم بسترهای مختلف برای رانت و فساد مسدود شود. میرتاج‌الدینی همچنین گفت: از بحث‌های اصلی در بودجه برنامه محوری است، دولت این رویکرد را انتخاب کرده که همه دستگاه‌ها در مقابل برنامه‌های خودشان پاسخگو باشند و بودجه‌ای که می‌گیرند در ازای برنامه‌هایی که دارند، باشد. مثلا وزارت جهاد کشاورزی می‌خواهد الگوی کشت را اصلاح کند. این میزان رشد اقتصادی را در برنامه مشخص می‌کند و به همان مقدار باید پاسخگو باشد و برای همه بخش‌ها نیز چنین است.

تاثیرات سموم و تعیین تکلیف آن در محصولات تولیدی و غذایی در حیطه وظایف من نیست؛ در حالی که تایید سموم، کیفیت و مجاز بودن آن وظیفه سازمان حفظ نباتات است. به گفته وی، هیچ سم خطرناکی برای فلفل‌ها استفاده نشده و همه محصولات برگشت‌خورده سالم هستند. کلیه سمومی که استفاده

واردات غیرقانونی ۲۰ میلیارد نخ سیگار، خسارت سنگینی به اقتصاد کشور وارد می‌کند

قاچاق ۴۰ هزار میلیارد تومانی

ورود، خرید، فروش و توزیع سیگار

قاچاق در کشور این روزها به یکی از آسان‌ترین شغل‌ها تبدیل شده‌است که تقریباً هیچ نهاد نظارتی هم پی آن را نمی‌گیرد، طوری که انواع و اقسام سیگارهای قاچاق به وفور در دکه‌های روزنامه‌فروشی و سوپرمارکت‌ها پیدا می‌شود. از طرف دیگر قاچاق این محصول نیز به راحتی از طریق لنج‌های باری به کشور و از طریق خودروهای شوتی (قاچاق بر) به صورت روزانه در سراسر کشور توزیع و پخش می‌شود. این در حالی است که ارزش سالانه و سود قاچاقچیان از بازار سیگار معادل درآمد چهار ماه سازمان امور مالیاتی کشور یا معادل چهار برابر کل بودجه پیشنهاد داده شده سال ۱۴۰۱ برای اجرای طرح و قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت کشور است. در این گزارش قصد داریم روند تولید، واردات قاچاق و رسمی سیگار و نحوه توزیع آن در سراسر کشور را مورد بررسی قرار داده سپس به مهم‌ترین راهکارهای عملی مبارزه با قاچاق این کالا بپردازیم.

کشفیات صورت گرفته تنها ۸ درصد میزان واقعی قاچاق سیگار به کشور است. در این خصوص مصطفی پورکاظم شایسته، معاون امور مقابله و هماهنگی حقوقی ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌گوید: در شش ماه نخست امسال ۱۲۳میلیون نخ سیگار قاچاق به ارزش ۷۳ میلیارد تومان کشف و ضبط شده است.

گردش سالانه قاچاق سیگار در کشور

میزان قاچاق سیگار به کشور سالانه ۲۰ میلیارد نخ است و قیمت هر نخ سیگار وینستون یک‌هزار تومان و قیمت هر نخ سیگار مارلبورو ۲۵۰۰ تومان است، با توجه به گستردگی توزیع و محبوبیت سیگار مارلبورو در کشور اگر میانگین هر نخ سیگار در کشور ۴۰۰۰ تومان تلقی کنیم، گردش مالی سیگار قاچاق در کشور سالانه ۴۰ هزار میلیارد تومان است. بد نیست بدانید این میزان قاچاق معادل فرار مالیاتی در کشور، چهار برابر میزان بودجه اختصاص داده‌شده به طرح جوانی جمعیت بوده و معادل چهار ماه درآمد مالیاتی کل کشور و ۴۰۰۰میلیارد تومان بیشتر از بدهی خودروسازان به قطعه‌سازان است.

نحوه قاچاق

عمده قاچاق کشور از امارات متحده عربی انجام می‌شود، به طوری که به دلیل گردش مالی بالای سیگار قاچاق در کشورمان ابتدا در این کشور سیگار برای مصرف داخلی در ایران تولید می‌شد، سپس به بندر خصب عمان و عراق فرستاده شده و در آنجا با قایق‌ها کوچک و لنج به ایران می‌رسید، سپس به دلیل دیو نکردن و خطرات ناشی از آن به صورت کاملاً منظم و روزانه به استان‌های مختلف کشور به وسیله خودروهای شوتی (قاچاق بر) ارسال می‌شد. طبق گفته محمدرضا تاجدار، رئیس انجمن تولیدکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان محصولات دخانی، بخش دیگری از قاچاق سیگار به صورت رسمی و ترانزیت وارد کشور می‌شود، طوری که محموله‌های سیگار بین دیگر کشور

قابل پیش‌بینی باشد و بتوانند سرمایه‌گذاری کنند. میرکاظمی در پاسخ به سوآلی مبنی بر این‌که وضعیت یارانه‌ها در سال آینده به چه صورتی خواهد بود، گفت: این مسائل تا پایان سال جاری باید تعیین تکلیف شود، طبق قانون دیگر نمی‌توانیم ارز ۴۲۰۰تومانی را داشته باشیم و می‌توانیم از این پس با ریال حمایت‌های خود را انجام دهیم یعنی دیگر ارز دو نرخی در بازار وجود نخواهد داشت. اگر بخواهیم یارانه‌ای به کالایی تخصیص دهیم به صورت ریالی خواهد بود و به ذی‌نفع نهایی و مردم پرداخت می‌شود زیرا تمامی مسائل حاکی از آن است یارانه‌ای که از طریق دو نرخی کردن ارز پرداخت می‌شد، در سفره مردم قرار نگرفته‌است.

حذف رانت با ریالی شدن نظام یارانه‌ها

عضو کمیسیون تلفیق بودجه ۱۴۰۱ گفت: نظام یارانه‌ها در بودجه ۱۴۰۱ ریالی خواهد شد تا هم از قاچاق گرفته شود هم بسترهای مختلف برای رانت و فساد مسدود شود. محمدرضا میرتاج‌الدینی درباره جلسه دیروز کمیسیون تلفیق بودجه ۱۴۰۱، گفت: بررسی کلیات بودجه امروز با حضور رئیس سازمان برنامه بودجه، وزیر اقتصاد و دارایی و وزیر نفت آغاز شد؛ بررسی کلیات لایحه بودجه ۱۴۰۱ با شخص‌های کلان اقتصاد مورد بررسی قرار می‌گیرد که

فلفل‌های برگشت‌خورده سالم است

محمد بلاغی، رئیس هیات‌مدیره اتحادیه تعاونی‌های گلخانه داران گفت: خرداد امسال روسیه در نامه‌ای به صورت شفاف دستورالعمل‌های وارداتی و لیست سموم مجاز را به ایران اعلام کرد، ولی سازمان حفظ نباتات براساس استدلال اشتباه، این نامه را سه ماه پیش خود نگه داشت و اعلام کرد بررسی مخاطرات،

امین محمودی

گروه اقتصاد

محصول نیز به راحتی از طریق لنج‌های باری به کشور و از طریق خودروهای شوتی (قاچاق بر) به صورت روزانه در سراسر کشور توزیع و پخش می‌شود. این در حالی است که ارزش سالانه و سود قاچاقچیان از بازار سیگار معادل درآمد چهار ماه سازمان امور مالیاتی کشور یا معادل چهار برابر کل بودجه پیشنهاد داده شده سال ۱۴۰۱ برای اجرای طرح و قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت کشور است. در این گزارش قصد داریم روند تولید، واردات قاچاق و رسمی سیگار و نحوه توزیع آن در سراسر کشور را مورد بررسی قرار داده سپس به مهم‌ترین راهکارهای عملی مبارزه با قاچاق این کالا بپردازیم.

میزان تولید سیگار در کشور

برخلاف میزان قاچاق، روی تولید سیگار در کشور اتفاق نظر وجود دارد به طوری که سالانه رقمی حدود ۵۵میلیارد نخ سیگار در کشور تولید می‌شود که حدوداً ۹۰ درصد مصرف این کالا در کشور را تشکیل می‌دهد. از ابتدای سال تا پایان آذرماه ۴۷میلیارد و ۱۰۰میلیون نخ سیگار در کشور تولید شده که این آمار در مقایسه با مدت زمان مشابه سال گذشته (تولید ۴۱ میلیارد و ۴۴۴ میلیون نخ) رشد ۱۴درصدی تولید را نشان می‌دهد.

میزان کشفیات چقدر بوده‌است؟

آمار کشفیات سیگار در کشور مربوط به شش‌ماهه نخست امسال است طوری که طبق این آمار به نظر می‌رسد

رئیس سازمان برنامه و بودجه گفت: سال آینده ارز دوترخی در بازار وجود نخواهد داشت و اگر بخواهیم یارانه‌ای به کالایی تخصیص دهیم به صورت ریالی خواهد بود و به ذی‌نفع نهایی و مردم پرداخت می‌شود. مسعود میرکاظمی، معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه در حاشیه نشست کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور درخصوص مطالب مطرح‌وه در این جلسه گفت: بیشتر مباحث پیرامون جهتگیری‌های بودجه سال آینده بود و تحلیلی از آسیب‌های بی‌تدبیری در بودجه طی سنوات گذشته و اثرات مثبت یا منفی آن در زندگی مردم ارائه شد. وی با بیان این‌که از این آسیب‌شناسی به مسیری رسیدیم که جهتگیری‌های دولت و مجلس باید به چه شکلی در سال آینده باشد، تصریح کرد: یکی از مهم‌ترین محورها کنترل تورم است که ریشه‌های تورم شناسایی و دقیقاً هدف‌گیری شده‌است و مشخص شده که کنترل منابع و مصارف کشور نباید به استقراض از بانک مرکزی منجر شود و از سوی دیگر برای ایجاد انضباط بانکی، شورای پول و اعتبار مکلف شده و دولت برای آنها دیگر تکلیفی مشخص نمی‌کند. رئیس سازمان برنامه و بودجه ادامه داد: ما به این موضوع نیز توجه داشتیم که خالص دارایی خارجی بانک مرکزی افزایش پیدا نکند تا به افزایش پایه پولی منجر شود، بنابراین از ایجاد مختلف در بودجه سال آینده دقت شده که به یک ثباتی در اقتصاد کشور برسیم تا مردم احساس اطمینان کنند و این اقتصاد برای آنها